

KOMUNIKAT z BADAŃ

NR 32/2016

ISSN 2353-5822

Ekologia w energetyce – deklaracje i postawy

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

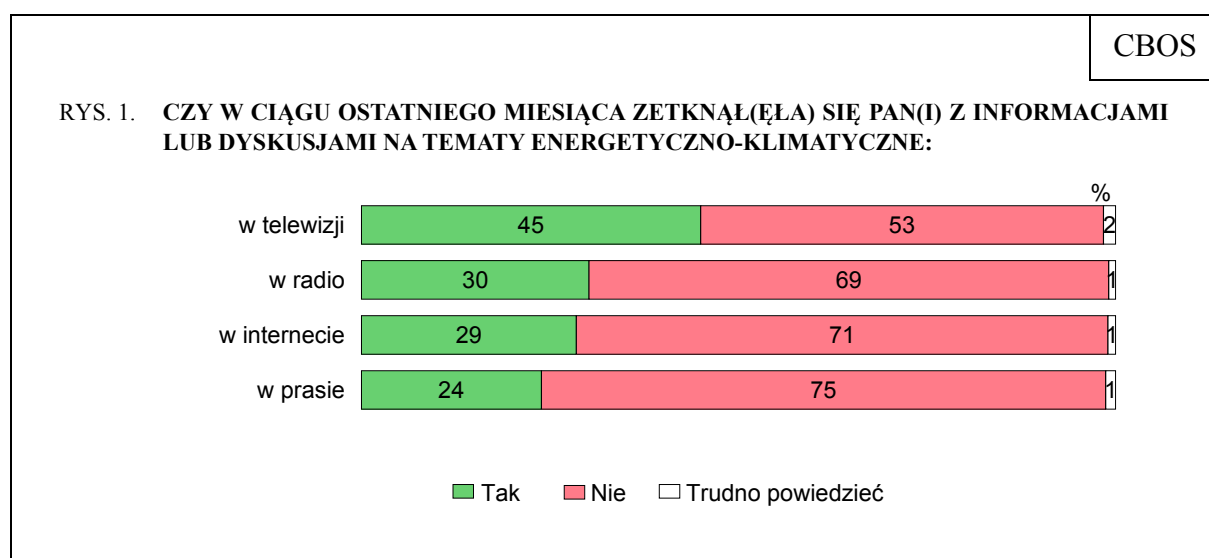
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Energia jest niezbędna do życia. Nie umiemy, nie jesteśmy w stanie bez niej funkcjonować, zarówno w wymiarze prywatnym, domowym, jak i globalnym. Spalanie węgla, ropy i gazu nie jest jednak obojętne dla środowiska i klimatu. Alternatywą są odnawialne źródła energii – uznawane za bezpieczniejsze, tańsze i bardziej perspektywiczne. Ale czy Polacy poparliby ekologię w energetyce, jeśli musieliby za nią więcej płacić? Czy dostrzegają wagę problemów będących następstwem korzystania z konwencjonalnych źródeł energii? I wreszcie – czy te sprawy w ogóle są dla nich ważne i interesujące?

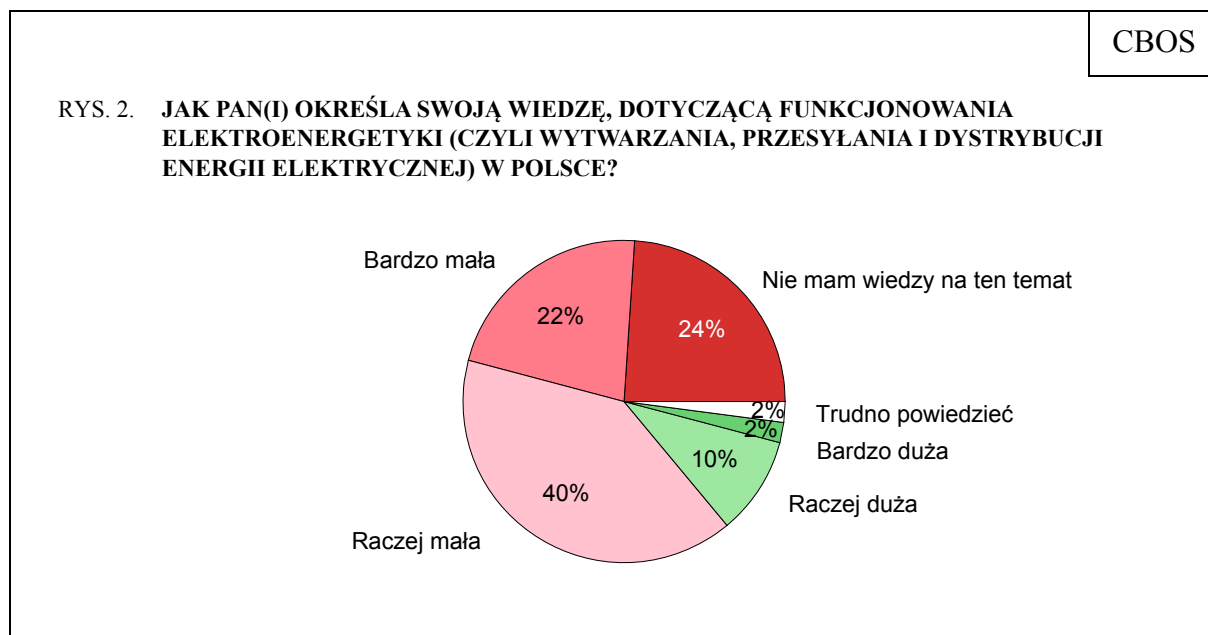
Informacje dotyczące energetyki docierają do odbiorców przede wszystkim za pośrednictwem telewizji – ponad dwie piąte ankietowanych deklaruje, że w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie¹ zetknęli się w telewizji z tematyką dotyczącą energetyki bądź klimatu. Inne media mają w tym zakresie znacząco mniejszą siłę przekazu: blisko jedna trzecia respondentów wskazuje w tym kontekście radio, podobna grupa – internet, a tylko niespełna jedna czwarta badanych – prasę.

¹ Badanie przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 21–28 stycznia 2016 roku na liczącej 992 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. Badanie zrealizowano we współpracy z Collegium Civitas.

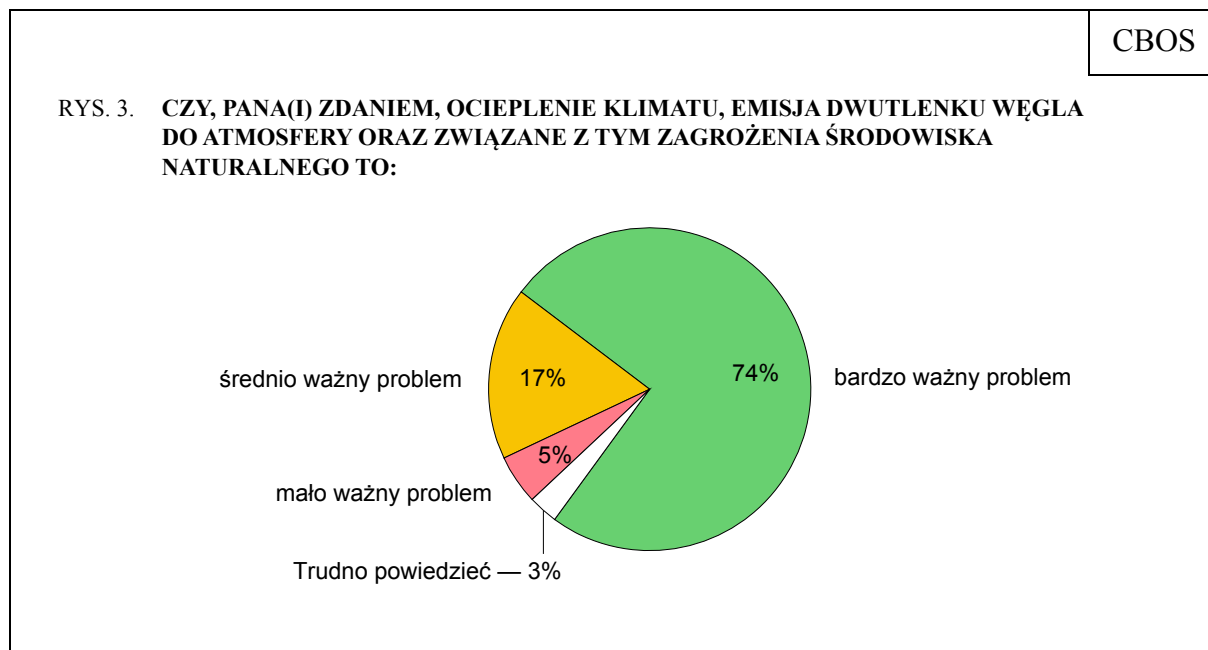
Zdecydowana większość (80%) osób mających w ostatnim miesiącu kontakt z informacjami bądź dyskusjami medialnymi na tematy energetyczno-klimatyczne ocenia je jako interesujące dla siebie. Odsetek takich ocen rośnie wraz z poziomem wykształcenia, sprzyja mu także wyższy status zawodowy i materialny.

Relatywnie duże zainteresowanie tematyką energetyczną, o jakim można wnioskować pośrednio na podstawie uzyskanych danych, może mieć swoje źródło w ograniczonej wiedzy Polaków na ten temat. Zapytani wprost, jak oceniają swoją wiedzę dotyczącą funkcjonowania elektroenergetyki, rozumianej jako wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej w Polsce, respondenci w zdecydowanej większości stwierdzają, że wiedzą na ten temat niewiele (62%) lub w ogóle nic (24%).

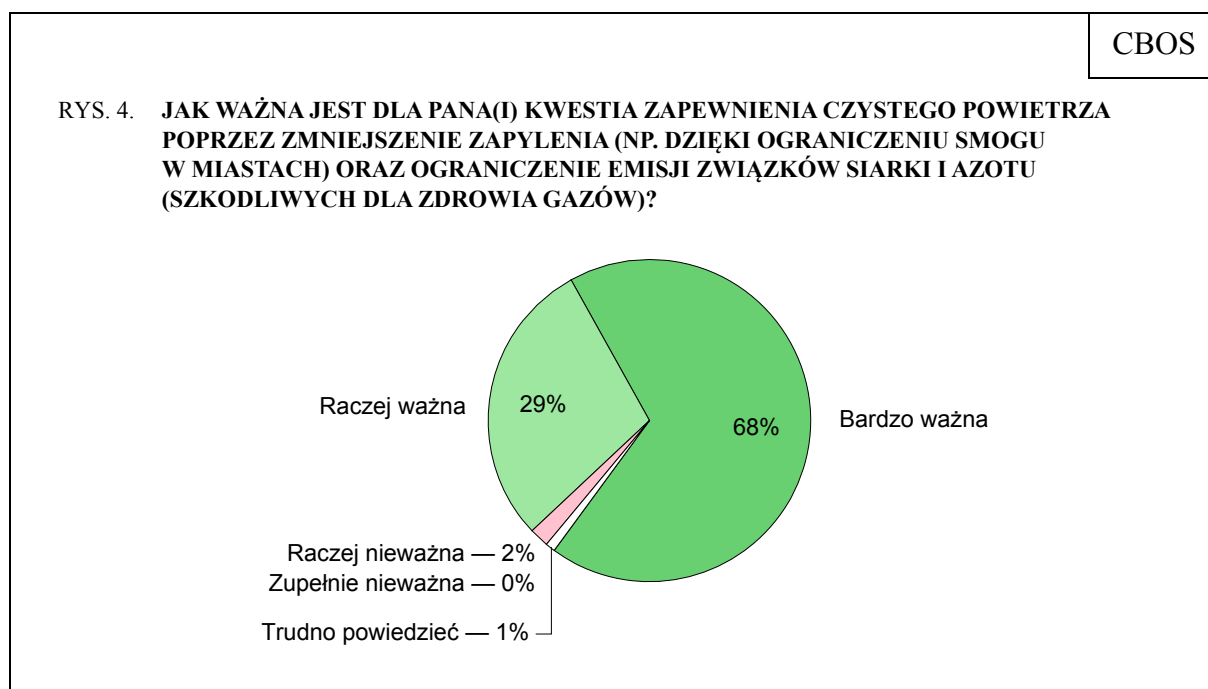
Odsetek pozytywnych ocen w omawianej kwestii (wiedza „bardzo duża” i „raczej duża”) rośnie wraz z wykształceniem, sięgając 23% wśród badanych z wyższym wykształceniem (dla porównania: wśród osób z wykształceniem podstawowym – 4%). Lepiej poinformowani w porównaniu z innymi – według własnej oceny – są mieszkańcy dużych miast oraz osoby o wysokim statusie zawodowym i materialnym. Zdecydowanie częściej za dobrze poinformowanych w kwestiach energetycznych uważają się mężczyźni (21%) niż kobiety (4%).

Blisko trzy czwarte badanych ocenia, że zagrożenia środowiska naturalnego związane z ociepleniem klimatu i emisją dwutlenku węgla do atmosfery są bardzo ważnym problemem, 17% respondentów uznaje je za „średnio ważny problem”. Jedynie 5% Polaków bagatelizuje tę kwestię, uważając ją za „problem mało ważny”.

Interesujące jest, że w przypadku tak postawionego pytania czynnikiem najsilniej różnicującym opinie badanych są deklarowane poglądy polityczne. Postrzeganie zagrożeń środowiska naturalnego związanych z ociepleniem klimatu i emisją dwutlenku węgla w kategoriach „bardzo ważnego problemu” jest tym częstsze, im bardziej na lewo sytuują się identyfikacje polityczne: lewica – 83%, centrum – 77%, prawica – 68%. Osoby lokujące swoje sympatie polityczne bliżej prawej strony w większym stopniu niż podzielające światopogląd lewicowy skłonne są do uznania omawianego problemu za „średnio ważny” (odpowiednio 21% i 13%) bądź „mało ważny” (odpowiednio 8% i 2%).

Ocena wagi kwestii zapewnienia czystego powietrza, poprzez zmniejszenie zapylenia oraz ograniczenie emisji związków siarki i azotu, nie dzieli badanych w sposób znaczący. Ponad dwie trzecie respondentów postrzega ten problem jako „bardzo ważny” ze swojego punktu widzenia, kolejne 29% – jako „raczej ważny”.

Ta jednomyślność wydaje się jednak pozorna, a w omawianej kwestii istnieje jakościowa różnica pomiędzy oceną „bardzo ważna” a „raczej ważna”. Uznanie kwestii zapewnienia czystego powietrza za umiarkowanie ważną („raczej ważna”) może mieć w części przypadków charakter jedynie deklaracyjny i być wyrazem swego rodzaju poprawności politycznej. Wskazuje na to fakt, że – w porównaniu z deklarującymi „bardzo dużą” rangę problemu – osoby podzielające taki pogląd:

- przywiązują jednocześnie mniejszą wagę (bądź nie przywiązują jej w ogóle) do tego, skąd pochodzi energia, z której korzystają w swoim gospodarstwie domowym;
- rzadziej skłonne byłyby ponosić dodatkowe koszty w zamian za korzystanie z energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, niemającej negatywnego wpływu na czystość powietrza.

Tabela 1

Czy z Pana(i) punktu widzenia ważne jest, z jakiego źródła (konwencjonalnego czy odnawialnego) pochodzi energia elektryczna, której używa Pan(i) w swoim mieszkaniu, czy też nie jest to ważne?	Jak ważna jest dla Pana(i) kwestia zapewnienia czystego powietrza poprzez zmniejszenie zapylenia (np. dzięki ograniczeniu smogu w miastach) oraz ograniczenie emisji związków siarki i azotu (szkodliwych dla zdrowia gazów)?				
	Bardzo ważna	Raczej ważna	Raczej nieważna	Zupełnie nieważna	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Jest to bardzo ważne	33	9	11	0	22
Jest to raczej ważne	40	40	11	0	14
Jest to raczej nieważne	18	31	53	0	17
W ogóle nie jest to ważne	7	12	17	100	17
Trudno powiedzieć	2	8	8	0	30

Pominięto odmowy odpowiedzi

Tabela 2

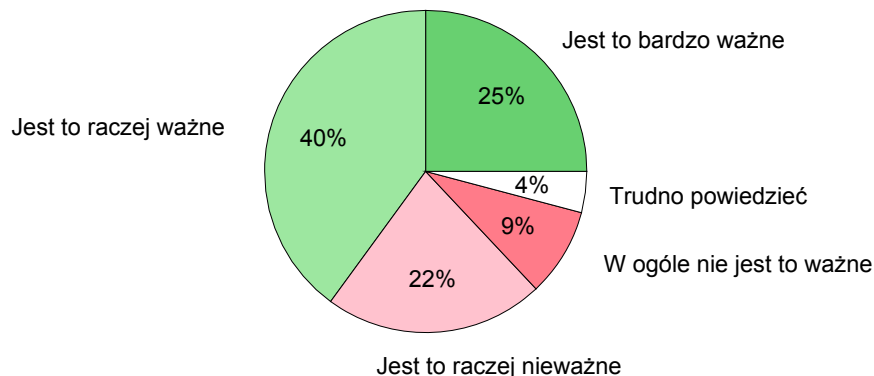
O ile więcej był(a)by Pan(i) skłonny(a) płacić za energię elektryczną, gdyby była to energia ze źródeł odnawialnych?	Jak ważna jest dla Pana(i) kwestia zapewnienia czystego powietrza poprzez zmniejszenie zapylenia (np. dzięki ograniczeniu smogu w miastach) oraz ograniczenie emisji związków siarki i azotu (szkodliwych dla zdrowia gazów)?				
	Bardzo ważna	Raczej ważna	Raczej nieważna	Zupełnie nieważna	Trudno powiedzieć
	w procentach				
– do 5% więcej	37	30	24	0	0
– o 6–10% więcej	14	13	13	0	0
– o 11–15% więcej	3	3	0	0	0
– powyżej 15% więcej	2	0	0	0	0
Nie był(a)bym skłonny(a) płacić więcej za energię ze źródeł odnawialnych	39	48	63	100	68
Trudno powiedzieć	5	6	0	0	32

Pominięto odmowy odpowiedzi

Subiektywna ocena rangi problemu zapewnienia czystego powietrza rośnie wraz z ocenami materialnych warunków życia. Większą wagę przywiązują do tej sprawy osoby o poglądach lewicowych niż identyfikujący się z prawicą. Na tle innych grup wyróżnionych przez zmienne społeczno-demograficzne relatywnie najniższą wagę do kwestii czystego powietrza przywiązują respondenci najmłodszy oraz uczniowie i studenci (w obu grupach 50% wskazań odpowiedzi „bardzo ważna” wobec 68% wśród ogółu badanych).

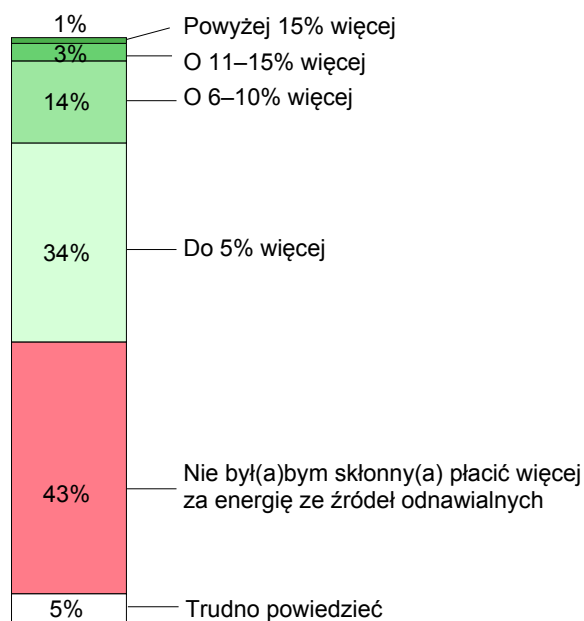
Generalnie, kwestia, z jakiego źródła (konwencjonalnego czy odnawialnego) pochodzi energia elektryczna używana w mieszkaniu, jest ważna dla blisko dwóch trzecich Polaków. Przypisywanie tej sprawie dużej wagi jest tym częstsze, im lepsze oceny własnych materialnych warunków życia.

RYS. 5. CZY Z PANA(I) PUNKTU WIDZENIA WAŻNE JEST, Z JAKIEGO ŹRÓDŁA (KONWENCJONALNEGO CZY ODNAWIALNEGO) POCHODZI ENERGIA ELEKTRYCZNA, KTÓREJ UŻYWA PAN(I) W SWOIM MIESZKANIU, CZY TEŻ NIE JEST TO WAŻNE?

Nieco ponad połowa badanych (52%) deklaruje, że byliby skłonni płacić więcej za energię, gdyby była to energia pochodząca ze źródeł odnawialnych. Wśród tych osób większość (34% ogółu) akceptuje podniesienie opłaty za energię odnawialną o nie więcej niż 5%. W sumie blisko co piąty respondent deklaruje gotowość płacenia za „zieloną energię” o co najmniej 6% więcej niż obecnie.

RYS. 6. O ILE WIĘCEJ BYŁ(A)BY PAN(I) SKŁONNY(A) PŁAĆ ZA ENERGIĄ ELEKTRYCZNĄ, GDYBY BYŁA TO ENERGIA ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH?

Gotowość do ponoszenia wyższych opłat za energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych deklarują w największym stopniu osoby, dla których ważne jest, z jakiego źródła pochodzi energia wykorzystywana przez nie w codziennym życiu.

Tabela 3

O ile więcej był(a)by Pan(i) skłonny(a) płacić za energię elektryczną, gdyby była to energia ze źródeł odnawialnych	Czy z Pana(i) punktu widzenia ważne jest, z jakiego źródła (konwencjonalnego czy odnawialnego) pochodzi energia elektryczna, której używa Pan(i) w swoim mieszkaniu, czy też nie jest to ważne?				
	Jest to bardzo ważne	Jest to raczej ważne	Jest to raczej nieważne	W ogóle nie jest to ważne	Trudno powiedzieć
	w procentach				
– do 5% więcej	44	36	26	23	23
– o 6–10% więcej	17	17	10	4	3
– o 11–15% więcej	3	3	3	1	4
– powyżej 15% więcej	1	1	1	1	0
Nie był(a)bym skłonny(a) płacić więcej za energię ze źródeł odnawialnych	33	35	57	66	54
Trudno powiedzieć	2	8	3	5	16

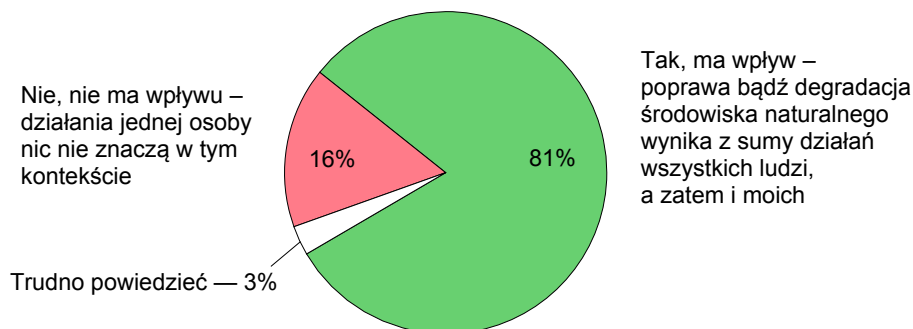
Niechęć do ponoszenia dodatkowych opłat w zamian za możliwość korzystania z energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych jest odwrotnie proporcjonalna do poziomu wykształcenia: w grupie badanych z wykształceniem podstawowym deklaruje ją 57%, wśród badanych legitymujących się wykształceniem wyższym – jedynie 28%. Absolwenci wyższych uczelni częściej w porównaniu z innymi gotowi byliby ponosić wyższe opłaty z tego tytułu. Ważnym czynnikiem wpływającym na deklaracje badanych w omawianej kwestii jest też poziom dochodów na osobę w rodzinie i ocena materialnych warunków życia – większą skłonność do ponoszenia dodatkowych opłat w zamian za możliwość korzystania z energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych znajdujemy wśród osób lepiej sytuowanych i zadowolonych ze swojego poziomu życia.

Gotowość do ponoszenia wyższych opłat za energię pochodzącą z OZE² częściej deklarują osoby identyfikujące się z lewicą niż badani o poglądach prawicowych.

Zdecydowana większość (81%) Polaków ma świadomość osobistego wpływu na stan środowiska naturalnego; tylko 16% ogółu badanych podziela pogląd, zgodnie z którym działania jednej osoby nic nie znaczą w tym kontekście.

² OZE – odnawialne źródła energii.

RYS. 7. JAK PAN(I) OCENIA, CZY PAN(I) OSOBIŚCIE I PANA(I) SPOSÓB ŻYCIA MA WPŁYW NA STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO?

Najważniejszym czynnikiem modyfikującym poczucie osobistego wpływu na stan środowiska naturalnego jest wykształcenie: im wyższy poziom wykształcenia, tym częściej wyrażane jest przekonanie, że każdy z nas „dokłada swoją cegiełkę” do poprawy bądź degradacji środowiska naturalnego.

Uzyskane dane pozwalają na wyodrębnienie i scharakteryzowanie grupy prezentującej spójną postawę proekologiczną w odniesieniu do energetyki (wysoką świadomość energetyczną). Przyjęliśmy, że wyznacznikami takiej postawy są następujące czynniki, występujące łącznie:

- przywiązywanie bardzo dużej wagi do kwestii zapewnienia czystego powietrza poprzez zmniejszenie zapylenia oraz ograniczenie emisji szkodliwych dla zdrowia gazów;
- postrzeganie w kategoriach bardzo ważnego problemu zagrożeń dla środowiska naturalnego, wynikających z ocieplenia klimatu i emisji dwutlenku węgla do atmosfery;
- poczucie osobistego wpływu na poprawę bądź degradację środowiska naturalnego;
- przywiązywanie bardzo dużej wagi do tego, z jakiego źródła (konwencjonalnego czy odnawialnego) pochodzi wykorzystywana w gospodarstwie domowym energia elektryczna;
- gotowość do ponoszenia wyższych kosztów w zamian za możliwość korzystania z energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Osoby o tak zdefiniowanym proekologicznym nastawieniu do energetyki stanowią 12% ogółu badanych. Zdecydowanie przeważają wśród nich kobiety (62%). W stosunku do rzeczywistego rozkładu wykształcenia w populacji Polaków, wśród cechujących się postawą proekologiczną w odniesieniu do energetyki mamy nadreprezentację osób z wykształceniem wyższym (31%). Za główny czynnik konstytuujący tę grupę należy jednak uznać zadowolenie z własnych materialnych warunków życia – wśród osób charakteryzujących się podwyższoną wrażliwością na kwestie ekologiczne w energetyce zdecydowaną większość (71%) stanowią badani oceniający własne warunki życia jako „dobre”.

Polacy interesują się kwestiami dotyczącymi energetyki. Dostrzegają zagrożenia dla środowiska będące następstwem korzystania z konwencjonalnych źródeł energii i uważają te problemy za ważne. Wyrazem poparcia dla „czystej energii” jest deklarowana przez co drugiego Polaka gotowość do ponoszenia wyższych opłat za możliwość korzystania z energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Postawą proekologiczną w odniesieniu do energetyki cechują się przede wszystkim osoby z wyższym wykształceniem, zadowolone ze swych materialnych warunków życia.

Opracowała
Magdalena GWIAZDA

Tabela 1

		Czy te informacje bądź dyskusje na tematy energetyczno-klimatyczne, z którymi zetknął(ęła) się Pan(i) w mediach, były dla Pana(i):					Liczba osób
		zdecydowanie interesujące	raczej interesujące	raczej nieinteresujące	zdecydowanie nieinteresujące	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		14	66	14	4	3	563
Płeć	Mężczyźni	17	63	12	5	3	282
	Kobiety	10	68	16	2	3	281
Wiek	18–24 lata	11	57	25	5	2	56
	25–34	17	63	16	1	4	98
	35–44	13	71	15	1		105
	45–54	16	71	9	2	2	92
	55–64	9	76	7	4	5	101
	65 lat i więcej	16	55	17	7	5	111
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	66	12	4	2	205
	Miasto do 19 999	9	67	16	4	4	61
	20 000 – 99 999	14	62	18	5	3	125
	100 000 – 499 999	14	66	13	1	5	103
	500 000 i więcej mieszk.	14	69	13	2	2	68
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	9	44	26	16	4	74
	Zasadnicze zawodowe	13	63	16	4	4	125
	Średnie	18	67	11	1	3	188
	Wyższe	12	75	11	0	2	175
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	74	13		1	94
	Średni personel, technicy	14	72	7		7	26
	Pracownicy adm.-biurowi	11	77	10		2	38
	Pracownicy usług	15	66	10	3	6	29
	Robotnicy wykwalifikowani	17	68	14	2		56
	Robotnicy niewykwalifik.	40	46	15			22
	Rolnicy	18	70	5		7	19
	Pracujący na własny rach.	3	69	18	3	7	28
	Bezrobotni	18	62	15	5		27
	Emeryci	13	61	13	9	3	127
	Renciści	4	59	16	7	15	28
	Uczniowie i studenci	10	60	30			35
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	16	61	16	7		35
	inst. państw., publicznej	12	73	13		2	105
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	69	12	2	4	49
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	68	12	1	2	139
	prywatnym gosp. rolnym	20	60	15		5	24
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	16	58	19	7		69
	Od 650 do 999 zł	15	62	13	3	6	72
	Od 1000 do 1399 zł	9	74	14	3	1	88
	Od 1400 zł do 1999 zł	12	67	15	2	4	90
	2000 zł i więcej	16	70	10	3	1	124
Ocena własnych war. mater.	Złe	22	49	17	6	6	26
	Średnie	12	64	15	4	5	182
	Dobre	14	68	13	3	2	355
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	58	14	10		27
	Raz w tygodniu	14	64	14	4	4	281
	1–2 razy w miesiącu	12	69	15	1	3	63
	Kilka razy w roku	9	71	14	1	4	96
	W ogóle nie uczestniczy	18	65	12	5	1	93
Poglądy polityczne	Lewica	14	68	15		2	92
	Centrum	13	65	13	5	4	138
	Prawica	16	65	13	3	2	214
	Trudno powiedzieć	11	65	15	5	4	118

Tabela 2

		Jak Pan(i) określa swoją wiedzę, dotyczącą funkcjonowania elektroenergetyki (czyli wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej) w Polsce?					Liczba osób	
		Nie mam wiedzy na ten temat	Bardzo mała	Raczej mała	Raczej duża	Bardzo duża		Trudno powiedzieć
		%	%	%	%	%		
Ogółem		24	22	40	10	2	2	992
Płeć	Mężczyźni	17	16	45	18	3	1	470
	Kobiety	30	27	36	4	0	2	522
Wiek	18–24 lata	16	20	52	10	1	1	102
	25–34	21	23	39	11	2	4	189
	35–44	17	22	48	10	1	2	181
	45–54	19	29	39	12	1		147
	55–64	25	24	38	9	2	1	175
	65 lat i więcej	41	15	31	11	2	1	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	22	41	6	2	2	395
	Miasto do 19 999	28	22	39	8		3	120
	20 000 – 99 999	23	28	33	12	2	1	219
	100 000 – 499 999	19	15	48	14	3		154
	500 000 i więcej mieszk.	18	17	43	20		3	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	48	18	29	3	1	1	201
	Zasadnicze zawodowe	29	26	36	5	1	2	243
	Średnie	16	23	46	12	1	2	300
	Wyższe	10	19	47	20	3	1	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	22	43	22	4	1	127
	Średni personel, technicy	12	26	46	15	2		43
	Pracownicy adm.-biurowi	15	15	54	12		4	63
	Pracownicy usług	25	15	54	4		2	61
	Robotnicy wykwalifikowani	26	20	40	10	2	2	108
	Robotnicy niewykwalifik.	21	52	27				42
	Rolnicy	17	23	47	8	4		40
	Pracujący na własny rach.	6	14	60	16	2	2	37
	Bezrobotni	39	22	31	7		1	65
	Emeryci	38	18	32	9	2	1	233
	Renciści	30	27	27	7	1	7	62
Uczniowie i studenci		14	19	57	9		1	58
	Gospodynie domowe i inni	26	31	34	8			54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	30	40	13	2		150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	23	43	16	1	1	94
	sekt. prywat. poza rolnict.	18	17	49	12	2	3	239
	prywatnym gosp. rolnym	12	27	49	9	4		42
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	26	30	36	5	1	3	135
	Od 650 do 999 zł	35	24	36	4	1		141
	Od 1000 do 1399 zł	22	23	43	7	3	3	168
	Od 1400 zł do 1999 zł	19	22	42	14	1	1	135
	2000 zł i więcej	14	15	48	18	3	1	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	32	28	6	1	1	66
	Średnie	33	21	37	6	1	2	366
	Dobre	18	21	44	14	2	1	560
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	12	39	11			41
	Raz w tygodniu	23	25	40	9	2	1	479
	1–2 razy w miesiącu	19	19	43	14	1	4	129
	Kilka razy w roku	32	23	36	6	1	1	191
	W ogóle nie uczestniczy	18	14	47	17	1	2	141
Poglądy polityczne	Lewica	17	30	40	11	3		149
	Centrum	23	24	42	10	1		231
	Prawica	20	15	44	17	2	2	328
	Trudno powiedzieć	34	24	35	4	0	3	284

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, ocieplenie klimatu, emisja dwutlenku węgla do atmosfery oraz związane z tym zagrożenia środowiska naturalnego to:				Liczba osób
		bardzo ważny problem	średnio ważny problem	mało ważny problem	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		74	17	5	3	992
Płeć	Mężczyźni	69	20	8	3	470
	Kobiety	79	15	3	4	522
Wiek	18–24 lata	67	23	7	3	102
	25–34	70	21	6	3	189
	35–44	80	15	2	3	181
	45–54	79	15	4	1	147
	55–64	76	15	5	3	175
	65 lat i więcej	71	16	7	6	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	75	16	6	3	395
	Miasto do 19 999	71	21	1	7	120
	20 000 – 99 999	78	15	4	3	219
	100 000 – 499 999	73	18	5	3	154
	500 000 i więcej mieszk.	67	21	8	3	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	69	16	9	6	201
	Zasadnicze zawodowe	78	14	2	6	243
	Średnie	72	23	3	2	300
	Wyższe	76	15	7	2	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	15	11		127
	Średni personel, technicy	80	17		2	43
	Pracownicy adm.-biurowi	77	20		3	63
	Pracownicy usług	79	16		5	61
	Robotnicy wykwalifikowani	75	16	3	6	108
	Robotnicy niewykwalifik.	78	22			42
	Rolnicy	78	22			40
	Pracujący na własny rach.	80	18	2		37
	Bezrobotni	83	9	2	6	65
	Emeryci	72	17	6	5	233
	Renciści	53	25	13	10	62
	Uczniowie i studenci	68	20	10	2	58
	Gospodynie domowe i inni	77	16	6	1	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	75	20	3	3	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	68	24	4	4	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	79	14	5	2	239
	prywatnym gosp. rolnym	78	22			42
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	81	13	4	2	135
	Od 650 do 999 zł	70	17	8	6	141
	Od 1000 do 1399 zł	74	15	6	5	168
	Od 1400 zł do 1999 zł	75	17	2	6	135
	2000 zł i więcej	74	19	6	1	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	72	20	7	1	66
	Średnie	75	17	3	5	366
	Dobre	74	17	6	3	560
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	63	26	5	6	41
	Raz w tygodniu	77	17	5	2	479
	1–2 razy w miesiącu	69	22	5	4	129
	Kilka razy w roku	74	17	5	4	191
	W ogóle nie uczestniczy	73	15	7	4	141
Poglądy polityczne	Lewica	83	13	2	3	149
	Centrum	77	16	6	1	231
	Prawica	68	21	8	3	328
	Trudno powiedzieć	74	16	3	7	284

Tabela 4

		Jak ważna jest dla Pana(i) kwestia zapewnienia czystego powietrza poprzez zmniejszenie zapylenia (np. dzięki ograniczeniu smogu w miastach) oraz ograniczenie emisji związków siarki i azotu (szkodliwych dla zdrowia gazów)?					Liczba osób	
		Bardzo ważna	Raczej ważna	Raczej nieważna	Zupełnie nieważna	Trudno powiedzieć		
		%	%	%	%	%		
Ogółem		68	29	2	0	1	990	
Płeć	Mężczyźni	62	34	3	1	1	469	
	Kobiety	74	24	1		1	522	
Wiek	18–24 lata	50	42	6		2	102	
	25–34	65	32	2	1		189	
	35–44	72	28				179	
	45–54	71	27	1	1		147	
	55–64	71	28	1			175	
	65 lat i więcej	73	22	3		2	198	
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	30	3	0	0	393	
	Miasto do 19 999	71	26	1		2	120	
	20 000 – 99 999	70	28	1	1	0	219	
	100 000 – 499 999	65	34			1	154	
	500 000 i więcej mieszk.	74	22	3		1	104	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	62	31	4	1	2	201	
	Zasadnicze zawodowe	66	32	1		1	241	
	Średnie	67	32	1		0	300	
	Wyższe	77	21	2	1		248	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	77	20	2	1		127	
	Średni personel, technicy	67	33				43	
	Pracownicy adm.-biurowi	74	26				63	
	Pracownicy usług	68	32				61	
	Robotnicy wykwalifikowani	67	29	2		2	107	
	Robotnicy niewykwalifik.	72	28				42	
	Rolnicy	68	32				40	
	Pracujący na własny rach.	73	25	2			37	
	Bezrobotni	60	38	2			65	
	Emeryci	69	27	2		2	233	
	Renciści	65	28	4	3		62	
Pracuje w:	Uczniowie i studenci	50	43	7			58	
	Gospodynie domowe i inni	72	28				54	
	inst. państw., publicznej	77	22	1			150	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	62	35	3		1	92	
	sekt. prywat. poza rolnict.	71	27	1	1	0	239	
	prywatnym gosp. rolnym	68	32				42	
	Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	68	29	1	1		133
		Od 650 do 999 zł	61	35	2	1	1	141
		Od 1000 do 1399 zł	72	25	3		1	168
		Od 1400 zł do 1999 zł	72	25	1		2	135
2000 zł i więcej		69	30	2			170	
Ocena własnych war. mater.	Złe	62	33	3		3	66	
	Średnie	67	30	1	1	1	364	
	Dobre	70	28	2	0	0	560	
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	68	27			6	41	
	Raz w tygodniu	68	29	2		0	479	
	1–2 razy w miesiącu	64	32	2	1	1	129	
	Kilka razy w roku	69	29	1		1	191	
	W ogóle nie uczestniczy	72	24	2	1		141	
Poglądy polityczne	Lewica	74	24	1			149	
	Centrum	70	26	3	1		231	
	Prawica	67	31	2		0	328	
	Trudno powiedzieć	66	31	1		2	282	

Tabela 5

		Czy z Pana(i) punktu widzenia ważne jest, z jakiego źródła (konwencjonalnego czy odnawialnego) pochodzi energia elektryczna, której używa Pan(i) w swoim mieszkaniu, czy też nie jest to ważne?					Liczba osób
		Jest to bardzo ważne	Jest to raczej ważne	Jest to raczej nieważne	W ogóle nie jest to ważne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		25	40	22	9	4	989
Płeć	Mężczyźni	22	37	26	12	3	469
	Kobiety	28	42	18	7	4	520
Wiek	18–24 lata	19	42	33	3	3	100
	25–34	24	43	21	7	4	189
	35–44	20	48	21	8	2	179
	45–54	32	32	22	11	3	147
	55–64	27	37	18	13	5	175
	65 lat i więcej	29	35	22	10	5	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	41	20	7	5	392
	Miasto do 19 999	26	37	26	8	2	120
	20 000 – 99 999	22	34	26	14	3	219
	100 000 – 499 999	24	45	19	7	4	154
	500 000 i więcej mieszk.	27	42	19	10	2	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	25	33	25	12	5	200
	Zasadnicze zawodowe	26	40	19	10	6	241
	Średnie	27	38	24	7	4	300
	Wyższe	23	47	21	8	1	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyśzt.	25	41	21	11	2	127
	Średni personel, technicy	22	33	31	8	5	43
	Pracownicy adm.-biurowi	24	51	17	4	4	63
	Pracownicy usług	13	55	23	4	4	61
	Robotnicy wykwalifikowani	26	40	21	7	5	107
	Robotnicy niewykwalifik.	26	31	29	5	9	42
	Rolnicy	38	43	11	2	5	40
	Pracujący na własny rach.	21	39	30	7	3	37
	Bezrobotni	23	42	10	20	5	65
	Emeryci	29	36	21	10	3	233
	Renciści	19	32	21	17	11	62
	Uczniowie i studenci	19	41	38	3		56
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	36	34	23	6		54
	inst. państw., publicznej	22	42	23	8	5	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	36	26	8	8	92
	sekt. prywat. poza rolnict.	23	45	23	7	2	239
	prywatnym gosp. rolnym	37	41	15	2	5	42
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	28	41	18	8	5	133
	Od 650 do 999 zł	22	34	25	16	3	141
	Od 1000 do 1399 zł	31	39	22	5	3	168
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	44	24	3	2	135
	2000 zł i więcej	16	48	24	10	3	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	28	25	19	7	66
	Średnie	24	38	22	10	5	364
	Dobre	27	42	22	7	3	559
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	39	29	24	6	2	40
	Raz w tygodniu	24	42	22	7	5	479
	1–2 razy w miesiącu	21	45	18	14	2	129
	Kilka razy w roku	27	36	24	9	4	191
	W ogóle nie uczestniczy	26	36	22	14	3	141
Poglądy polityczne	Lewica	21	41	29	8	2	149
	Centrum	29	38	21	10	1	231
	Prawica	28	38	24	7	4	328
	Trudno powiedzieć	21	42	17	11	8	281

Tabela 6

		O ile więcej był(a)by Pan(i) skłonny(a) płacić za energię elektryczną, gdyby była to energia ze źródeł odnawialnych?						Liczba osób
		Do 5% więcej	O 6–10% więcej	O 11–15% więcej	Powyżej 15% więcej	Nie był(a)bym skłonny(a) płacić więcej za energię ze źródeł odnawialnych	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		34	14	3	1	43	5	991
Płeć	Mężczyźni	30	14	3	1	46	6	470
	Kobiety	38	13	3	1	40	5	521
Wiek	18–24 lata	31	22	6		31	11	102
	25–34	38	17	4	2	32	7	189
	35–44	34	20	2	2	36	5	180
	45–54	38	12	3	1	45	2	147
	55–64	33	9	2	1	52	3	175
	65 lat i więcej	32	7	1	0	54	6	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	11	2	1	45	4	395
	Miasto do 19 999	27	13	5		48	7	120
	20 000 – 99 999	38	12	3	1	40	6	219
	100 000 – 499 999	27	20	4	1	42	6	153
	500 000 i więcej mieszk.	39	18	3	3	32	6	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	28	8			57	7	201
	Zasadnicze zawodowe	34	11	1	0	48	7	243
	Średnie	36	13	5	2	40	4	300
	Wyższe	38	23	5	2	28	4	247
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	18	7	2	33	4	126
	Średni personel, technicy	29	23	3	2	43		43
	Pracownicy adm.-biurowi	43	22	3		28	4	63
	Pracownicy usług	35	16	5	4	34	6	61
	Robotnicy wykwalifikowani	33	14	2		46	5	108
	Robotnicy niewykwalifik.	43	13	5		36	3	42
	Rolnicy	45	6		2	42	5	40
	Pracujący na własny rach.	38	13	6	3	34	5	37
	Bezrobotni	36	16			42	6	65
	Emeryci	31	7	1	0	54	6	233
	Renciści	33	3			56	9	62
	Uczniowie i studenci	30	21	4	2	29	14	58
	Gospodynie domowe i inni	30	19	2	2	45	2	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	20	6	2	37	2	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	17	3	2	35	6	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	37	15	4	1	37	5	238
	prywatnym gosp. rolnym	45	9		2	40	5	42
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	41	9	1		45	4	135
	Od 650 do 999 zł	31	8	3		52	6	141
	Od 1000 do 1399 zł	31	14	4	0	45	5	168
	Od 1400 zł do 1999 zł	46	12	3	3	32	3	135
	2000 zł i więcej	33	28	4	3	29	2	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	6		2	60		66
	Średnie	33	7	2	1	50	7	365
	Dobre	36	19	4	1	35	5	560
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	13	2		46	2	41
	Raz w tygodniu	37	13	2	1	43	4	479
	1–2 razy w miesiącu	26	15	2	1	47	9	129
	Kilka razy w roku	29	13	4	1	48	5	190
	W ogóle nie uczestniczy	39	18	7	4	28	5	141
Poglądy polityczne	Lewica	41	15	7	4	28	6	149
	Centrum	31	14	3	2	48	3	231
	Prawica	35	15	2	0	44	4	327
	Trudno powiedzieć	34	12	2		44	9	284

Tabela 7

		Jak Pan(i) ocenia, czy Pan(i) osobiście i Pana(i) sposób życia ma wpływ na stan środowiska naturalnego?			Liczba osób
		Tak, ma wpływ – poprawa bądź degradacja środowiska naturalnego wynika z sumy działań wszystkich ludzi, a zatem i moich	Nie, nie ma wpływu – działania jednej osoby nie znaczą w tym kontekście	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		81	16	3	991
Płeć	Mężczyźni	79	19	2	470
	Kobiety	83	14	3	521
Wiek	18–24 lata	80	18	2	102
	25–34	83	16	2	189
	35–44	89	10	2	181
	45–54	82	17	1	146
	55–64	78	19	3	175
	65 lat i więcej	75	19	6	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	80	16	4	394
	Miasto do 19 999	83	16	1	120
	20 000 – 99 999	80	18	2	219
	100 000 – 499 999	83	16	1	154
	500 000 i więcej mieszk.	80	17	3	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	69	26	6	201
	Zasadnicze zawodowe	77	20	3	243
	Średnie	86	12	2	299
	Wyższe	89	10	1	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	90	10		127
	Średni personel, technicy	87	11	2	43
	Pracownicy adm.-biurowi	92	8		63
	Pracownicy usług	84	16		61
	Robotnicy wykwalifikowani	78	20	2	108
	Robotnicy niewykwalifik.	75	20	5	42
	Rolnicy	81	13	6	39
	Pracujący na własny rach.	100			37
	Bezrobotni	79	19	2	65
	Emeryci	74	21	5	233
	Renciści	67	27	5	62
	Uczniowie i studenci	83	15	3	58
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	84	14	2	54
	inst. państw., publicznej	89	10	1	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	80	18	3	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	87	13	1	239
	prywatnym gosp. rolnym	80	14	6	41
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	84	15	1	135
	Od 650 do 999 zł	75	19	6	141
	Od 1000 do 1399 zł	76	18	5	168
	Od 1400 zł do 1999 zł	82	16	2	135
	2000 zł i więcej	86	14	0	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	76	21	3	65
	Średnie	74	20	5	366
	Dobre	86	13	1	560
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	79	21		41
	Raz w tygodniu	82	14	3	479
	1–2 razy w miesiącu	81	15	4	128
	Kilka razy w roku	77	21	2	191
	W ogóle nie uczestniczy	81	17	2	141
Poglądy polityczne	Lewica	84	15	1	148
	Centrum	84	15	1	231
	Prawica	82	15	3	328
	Trudno powiedzieć	75	19	5	284

Tabela 8

		Charakterystyka grup wyodrębnionych na podstawie indeksu świadomości energetycznej			Liczba osób
		Wysoka świadomość energetyczna	Średnia świadomość energetyczna	Niska świadomość energetyczna	
		procentowanie w kolumnach			
Ogółem		100	100	100	992
Płeć	Mężczyźni	38	49	57	470
	Kobiety	62	51	43	522
Wiek	18–24 lata	8	11	10	102
	25–34	22	18	35	189
	35–44	15	19	23	181
	45–54	22	14	19	147
	55–64	17	18	9	175
	65 lat i więcej	16	21	5	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	41	26	395
	Miasto do 19 999	13	12	24	120
	20 000 – 99 999	26	21	29	219
	100 000 – 499 999	16	15	10	154
	500 000 i więcej mieszk.	13	10	10	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	12	21	23	201
	Zasadnicze zawodowe	25	24	41	243
	Średnie	33	30	13	300
	Wyższe	31	24	23	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	12	17	127
	Średni personel, technicy	5	4		43
	Pracownicy adm.-biurowi	7	6	5	63
	Pracownicy usług	4	7	6	61
	Robotnicy wykwalifikowani	13	10	30	108
	Robotnicy niewykwalifik.	6	4	10	42
	Rolnicy	3	4		40
	Pracujący na własny rach.	4	4		37
	Bezrobotni	6	7	6	65
	Emeryci	18	25	5	233
	Renciści	3	7	9	62
	Uczniowie i studenci	4	6	4	58
	Gospodynie domowe i inni	11	4	9	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	29	19	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	18	27	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	45	53	239
	prywatnym gosp. rolnym	6	9		42
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	10	19	21	135
	Od 650 do 999 zł	19	18	44	141
	Od 1000 do 1399 zł	28	22	16	168
	Od 1400 zł do 1999 zł	22	18		135
	2000 zł i więcej	22	23	19	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	7		66
	Średnie	26	38	56	366
	Dobre	71	55	44	560
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	4		41
	Raz w tygodniu	46	49	44	479
	1–2 razy w miesiącu	7	14	11	129
	Kilka razy w roku	20	19	18	191
	W ogóle nie uczestniczy	19	13	28	141
Poglądy polityczne	Lewica	16	15	4	149
	Centrum	27	22	39	231
	Prawica	34	33	38	328
	Trudno powiedzieć	23	30	19	284